

CHABAD
HEADQUARTERS
NEW JERSEY

חגיגת קידום הרמב"ם

חמשה עשר בשבט ה'תשפ"ו - מאריסטאון, נ. דזש.

11 *“But I’m a One-Perek Guy”*

A
Worldwide
Celebration
Begins

14

26

29

32

Published by the **Rabbinical College of America**
226 Sussex Ave. Morristown, NJ, 07960

Dean: **Rabbi Mendy Herson** Menahel: **Rabbi Chaim Schapiro**
Design and Layout: **Mendel Treitel** Compilation: **Yisroel Shemtov** Editing: **Ari Sasonkin**
Vaad Siyum HaRambam: **Boruch Danow, Mendel Slonim** Photos: **Chaim Markel**
Special thanks to: **Chaim Azimov, Chezzy Deren, Meir Segal, Mendel Seper**

I was in *Mesivta* when the Rebbe launched the historic campaign for *Limud HaRambam*.

At the time, I saw the *Yad Hachazoko* as a regularly-used *sefer*, but usually for a footnote in something else you were learning, or as part of constructing a *pilpul*. When the Rebbe spoke so emphatically, it generated a lot of excitement amongst the *bochurim*. This was now to become a regular part of learning, just like *Chitas*, and even more, since our Rebbe was innovating it.

I—as a relatively young *bochur*—also felt another element: the excitement of the *Siyum*, which the Rebbe promoted with much *koch*. The Rebbe was giving us a regular avenue for enthusiasm and *chayus* in our *Limud HaTorah*, and in our direct *hiskashrus*. For me, it was overwhelming and exciting at the same time, I knew—at some level—that this was a *Mivtza* which would resonate and grow עד ביאת גואל צדק בב"א.

Boruch Hashem, the decades since the Rebbe's launch of the *Limud HaRambam* have—indeed—only increased the energy. Watching the *bochurim* 'koch' in the *siyumim* of each individual *sefer*, and the INCREDIBLE efforts they expend in making a first-class *siyum* of the entire *Yad*, inspires me greatly.

This year, they—we—are taking the celebration a significant step further: This publication. You are holding in your hands a printed record of the *Siyum*, its *Divrei Torah* and its enthusiasm, all in accordance with the Rebbe's direction.

May this booklet serve to inspire men, women and children to join in fulfilling the Rebbe's guidance, and feel the connection of genuine *Hiskashrus*.

Rabbi Mendy Herson

Morristown, New Jersey

הדרן על הרמב"ם

- משיחות י"א ניסן* ואחרון של פסח ה'תשמ"ה -

א. בהלכה האחרונה של ספר היד כותב הרמב"ם, וז"ל: "ובאותו הזמן לא יהי שם לא רעב ולא מלחמה ולא קנאה ותחרות שהטובה תהי' מושפעת הרבה וכל המעדינים מצויין כעפר, ולא יהי' עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד".

והנה ידוע שלשון הרמב"ם מדויק הוא בתכלית! ובלשון ודברי הרמב"ם עצמו² (בהקדמתו לספר היד) שחיבורו זה נכתב "בלשון ברורה ודרך קצרה". ומזה מובן, שאריכות לשון הרמב"ם - "שהטובה תהי' מושפעת הרבה וכל המעדינים מצויין כעפר" - היא לא כפל לשון³ (ליופי המליצה וכיו"ב), כ"א מלמדנו שני ענינים שיהיו באותו הזמן.

ויש לומר הביאור בזה' ובהקדם:

ממ"ש הרמב"ם "שהטובה תהי' כו'" (לא - "והטובה כו'") מוכח שכוונתו נתינת טעם על קודמו, דהסיבה לזה ש"לא יהי' שם לא רעב כו'" הוא מפני "שהטובה תהי' מושפעת כו'". ויש לומר, שב' הענינים בהטעם - (א) שהטובה תהי' מושפעת הרבה, (ב) וכל המעדינים מצויין כעפר - הם כנגד ב' הענינים שמונה לפני⁴ (א) לא יהי' שם לא רעב ולא מלחמה (ב) ולא קנאה ותחרות:

זה "שהטובה תהי' מושפעת הרבה" שולל מציאות של רעב ומלחמה - כי אז הרי יש לכל אדם טובה הרבה, ואין צורך במלחמה לשלול שלל וכו' להוסיף ברכושו ונכסיו;

אמנם עדיין אין זה שולל הרגש של "קנאה ותחרות" - כי ידמה במחשבתו שאפשר יש לחברו "טובה" שאין יודע אודותה וכיו"ב, שזה לא יביאו לידי "מלחמה" (כיון שאינו יודע מה לשלול לעצמו) אבל מרגיש הוא "קנאה ותחרות".

ולכן מוסיף הרמב"ם "וכל המעדינים מצויין כעפר", שחשיבות של כל המעדינים תהי'

(* בחגיגת סיום מחזור הראשון של לימוד ס' משנה תורה להרמב"ם כפי שנחלק ללמוד ג' פרקים ליום.

(1) יד מלאכי כללי הרמב"ם אות ג. ועוד.

(2) וראה הל' דעות פ"ב ה"ד: בד"ת... יהיו דברי האדם מעטים ועניניהם מרובים... אם היו הדברים מרובין והענין מועט, ה"ז סכלות.

(3) וכפל הלשון "קנאה ותחרות" - כי "קנאה" היא הרגש שבלב, המביא לידי "תחרות" (בפעול).

(4) ראה ג"כ (ובכמה ענינים דלקמן) ה"הדרן" על ס' משנה תורה (קה"ת, ברוקלין, י"א ניסן תשמ"ה) - וכמה פרטים נתבארו שם באו"א.

"כעפר", דהיינו (כמ"ש הרמב"ם בנוגע להשבתת חמץ)⁵ "כדבר שאין בו צורך כלל". ומכיון שכל המעדנים הם אצלו "כדבר שאין בו צורך כלל", שוב לא שייך שום רגש של "קנאה ותחרות" (בקשר למעדנים⁶ - ענינים גשמיים)⁷.

ב. אמנם, עדיין צריך להבין האריכות בהמשך לשון הרמב"ם "ולא יהי' עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד": יתור לשון זה "לא . . אלא" (ולא כתב בקיצור: עסק כל העולם יהי' לדעת את ה' בלבד) - מורה, כידוע, על שלילה נוספת (גם לעיכובא⁸). ולכאורה:

לאחר כתבו שבאותו הזמן (לא רק "שהטובה תהי' מושפעת הרבה", כ"א עוד זאת) "וכל המעדנים מצויין (חשובין) כעפר", "כדבר שאין בו צורך כלל" - שלכן אין שייך שום רגש של "קנאה ותחרות", הרי ישנה רק האפשרות דעסק בענינים שאינם בסוג של "כל המעדנים" - ומהי השלילה הנוספת שמרמזה הרמב"ם ביתור לשונו "לא יהי' עסק כל העולם אלא לדעת כו'?"

ויתירה מזה: לא הסתפק הרמב"ם באריכות לשונו זו, אלא מוסיף, " (אלא לדעת את ה') בלבד". שזמה משמע, גם לאחר שידעינו ש"לא יהי' עסק כל העולם אלא לדעת את ה'", עדיין לא נשלל הכל, ולזה מוסיף הרמב"ם עוד מיעוט "בלבד".

ג. וממשיך הרמב"ם בסיום וחותרם ההלכה (וספר היד): ולפיכך יהיו ישראל חכמים גדולים ויודעים דברים הסתומים וישיגו דעת בוראם כפי כח האדם, שנאמר⁹ כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים.

וגם בזה כמה דיוקים, ומהם:

א) "דברים הסתומים" - מה הם ה"דברים הסתומים", ולמה לא פירש הרמב"ם לאיזה "דברים" הכוונה?

(5) הל' חמץ ומצה פ"ב ה"ב.

(6) משא"כ ה"טובה" (סתם) אינה "כעפר" (שאינן בו צורך כלל) כי גם בימות המשיח יהי' צורך בדברים גשמיים כדי שיהי' הגוף בריא ושלם שמדרכי (עבודת) השם הוא (רמב"ם הל' דעות רפ"ד. וכדלקמן בפנים סעיף ד).

(7) ועפ"ז מובן בפשטות זה שהרמב"ם לא הביא שני ענינים אלו ("לא קנאה ותחרות", "וכל המעדנים מצויין כעפר") בהל' תשובה פ"ט ה"א - כי בהל' תשובה מדובר בהזמן שלפני ימות המשיח, שמציאות העולם עדיין אינה בשלימות, ואין העולם במצב כזה ש"כל המעדנים מצויין (חשובין) כעפר", ובמילא שייך "קנאה ותחרות".

(8) ראה תוד"ה מתני' - מנחות פג, סע"ב.

(9) ישעי' יא, ט.

ב) "כפי כח האדם" - מאי קמ"ל? פשיטא שהאדם יכול להשיג רק כפי כחו ולא יותר, ובפרט כשהמדובר אודות "דעת בוראם"?

ג) מדוע מעתיק הרמב"ם גם סיום הפסוק "כמים לים מכסים". ובפרט שבהלכות תשובה, שגם שם¹⁰ מתאר הרמב"ם איך ש"באותן הימים תרבה הדעה והחכמה כו", ומביא אותו הפסוק "כי מלאה הארץ גו", לא הביא סיום הכתוב "כמים לים מכסים".

ד. וי"ל נקודת הביאור בכל זה:

בלשונו "לא יהי' עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד" שולל הרמב"ם (לא רק "עסק" שאינו "עבודה למקום ב"ה"¹¹, כ"א) גם עסק כזה שבזמן הזה (לפני "אותו הזמן") מחוייבים בו ע"פ תורה והוא ענין של "עבודה למקום ב"ה" - אבל מחמת השינוי שיהי' בעולם "באותו הזמן", שוב לא יהי' צורך בעבודה זו, ובמילא "לא יהי' עסק כל העולם (אפילו לא בעבודת ה' אחרת) אלא לדעת את ה' בלבד".

והביאור:

הלכה זו באה בהמשך למ"ש הרמב"ם בהלכה שלפנ"ז שבימות המשיח יהיו ישראל "פנויין בתורה וחכמתה"¹², ובלשון ההלכה¹³ "תורתם אומנתם".

והנה בזמן הזה, גם מי שתורתו אומנתו, פסק הרמב"ם¹⁴ ד"כל המשים על לבו שיעסק בתורה ולא יעשה מלאכה ויתפרנס מן הצדקה, ה"ז חילל את השם כו", וצריך לעשות "מלאכה בכל יום מעט כדי חייו"¹⁵. וכמו ש"צו"¹⁶ חכמים הוי מומעט בעסק, שמזה מובן שמייעוט עסק - כן צריך להיות.

אלא שכיון שהמדובר במי שתורתו אומנתו, הרי עסקו במשא ומתן הוא רק (כמ"ש הרמב"ם¹⁶) בשביל "שיהא גופו שלם וחזק כדי שתהי' נפשו ישרה לדעת את ה'", שלכן המשא ומתן גופא נעשה "עבודה למקום ב"ה", הוא "עובד את ה' תמיד אפילו בשעה שנושא ונותן. . כל מעשיך יהיו לשם שמים. . בכל דרכיך דעהו".

(10) פ"ט ה"ב.

(11) לשון הרמב"ם הל' דעות ספ"ג, כדלקמן בפנים.

(12) שבת יא, א. רמב"ם הל' תפלה פ"ו ה"ח.

(13) הל' ת"ת פ"ג ה"י. וידועה השקו"ט בזה (ראה כס"מ שם. ועוד). ואכ"מ.

(14) רמב"ם שם ה"ט. ולהעיר מרדכי"ז סוף הל' שמיטה ויובל.

(15) ל' הרמב"ם שם סה"ח.

(16) הל' דעות ספ"ג.

אמנם כל זה הוא בזמן הזה. אבל "באותו הזמן", שאז "הטובה תהי' מושפעת הרבה", הרי לא יהי' צורך אפילו ב**מיעוט** עסק¹⁷ (גם לא באופן שהמשיא ומתן עצמו הוא "עבודה למקום ב"ה"), ולכן - "לא יהי' עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד"¹⁸.

ה. עפ"ז יש לבאר ג"כ הוספת הרמב"ם תיבת "בלבד" - אלא לדעת את ה' בלבד - שהיא שלילה נוספת, ב"לדעת את ה'" גופא. כלומר: לא זו בלבד שלא יהי' שום עסק אחר (גם כשהוא "עבודה למקום ב"ה") מלבד העסק "לדעת את ה'", אלא עוד זאת, שהעסק ב"לדעת את ה'" עצמו יהי' באופן ד"לדעת את ה' בלבד". היינו: לא לדעת בשביל מטרה אחרת - גם מטרה קדושה (כמו: לידע את המעשה אשר יעשו ואלה אשר לא תיעשה) - כ"א אך ורק לשם ידיעת והשגת התורה בלבד, לימוד התורה לשמה - לשם התורה עצמה¹⁹.

[ע"ד ביאור הרמב"ם²⁰ בעבודת ה' לשמה (מאהבה²¹) - שזהו רק כ"שעושה האמת מפני שהוא אמת", ולא בשביל איזו תכלית אחרת, גם לא דקדושה כמו "שאזכה לחיי העולם הבא", אף שע"פ ביאור הרמב"ם עצמו²² הרי עולם הבא הוא "סוף מתן שכרן של מצוות", וזה שאנו עוסקים בתורה ובמצוות בעולם הזה הוא "כדי²³ שזוכה לחיי העולם הבא"].

כי מאחר שבני ישראל יהיו "פנויין בתורה וחכמותה" - תורתם אומנתם - יקיימו אז מצוות ת"ת בשלימותה; ושלימות הענין דת"ת היא כאשר הלימוד הוא לא בשביל איזו תכלית אחרת כ"א בשביל ידיעת והשגת התורה עצמה,

17 ראה פיה"מ להרמב"ם סנהדרין בהקדמתו לפ' חלק (ד"ה ועתה אחל) "באותם הימים יהי' נקל מאד על בני האדם למצוא מחייתם עד שבעמל מעט כו".

18 ועפ"ז מובן השינוי: בהל' תשובה שם ה"א הלשון "וישפיע לנו כל הטובות כו' כדי שלא נעסוק כל ימינו בדברים שהגוף צריך להן כו" - דשולל רק "כל ימינו", כי צ"ל מיעוט עסק (כנ"ל בפנים); משא"כ לעת"ל "לא יהי' עסק כו' אלא לדעת את ה' בלבד" (וזה שתהי' אכו"ש ו"עמל מעט" למצוא מחייתם - לא יהי' באופן של "עסק", ביגיעה והשתדלות).

19 ראה בארוכה בזה לקו"ש ח"י"ז ע' 402 ואילך (וראה הנסמן שם הערה 9).

20 הל' תשובה פ"י ה"ב. וראה ג"כ פיה"מ להרמב"ם סנה"ש ד"ה וכת חמישית (ושם): ולא תהי' אצלו תכלית לימוד החכמה אלא לדעת אותה בלבד. אלא שאח"כ ממשך "וכן אין תכלית האמת כו' ותכלית ידיעתה לעשותה". ואכ"מ).

21 ראה שם ה"ה.

22 שם פ"ט בארוכה.

23 ל' הרמב"ם שם. וכ"ה בהל' מלכים כאן (פ"ב סה"ד). וראה פיה"מ סנה"ש ד"ה "ועתה אחל" קרוב לסופו: ואם היותו (עוה"ב) הוא התכלית המבוקש אינו ראוי. . שיהי' עובד להשיג העוה"ב כו'. ע"ש. - וראה "הדרן" על מס' אבות (נדפס בסו"ס "ביאורים לפרקי אבות") הערה 80. לקו"ש שלח תשמ"ז ס"ד ואילך.

[וזה גופא (זה שלומד תורה רק בשביל ידיעת והשגת התורה) מביאו לידי זה שאינו עוסק בשום ענין אחר חוץ מלימוד התורה, כי דוקא עי"ז מתקשר ומתאחד עם התורה (בסגנון הרמב"ם²⁴: אין . . נקשרת בלבו של אדם עד שישגה בה תמיד), וכדלקמן סעיף ט ואילך].

- ואף שגם אז יהי' קיום המצוות (כי מצוות בטילות רק לתחיית המתים²⁵) ובמילא צריכים ללמוד כדי לידע את המעשה אשר יעשון כו' - הנה לזה מספיק שילמוד פעם אחת כל התורה כולה, היינו כל ההלכות של תורה שבע"פ²⁶ (וכמו"ש אדה"ז בהל' ת"ת²⁷ ש"אפשר ללמוד כל התורה שבע"פ כולה . . כי באמת ההלכות הנגלות לנו ולבנינו יש להן קץ ותכלית ומספר"), ושוב לא יצטרכו לעסוק בלימוד זה²⁸ (כי בימות המשיח, כאשר "רוח הטומאה אעביר מן הארץ"²⁹, אין שכח³⁰),

ובמילא - "לא יהי' עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד", היינו העיון ב"עומק טעמי ההלכות והפלפול בטעמיהן כו"³¹, עד - הלימוד באופן ד"גדיל תורה ויאדיר"³², "דרוש וקבל שכר"³³.

[ובזה יומתק דיוק לשון הרמב"ם "עסק כל העולם . . לדעת כו'" - כי הלשון "עסק" (בשייכות לתורה) מורה על הטורח והיגיעה³⁴ בתורה, ב"משא ומתן של פלפול"³⁵. ובפרט באופן שמחדש בתורה, עד שפועל "הגדלה" (והוספה) בתורה - "יגדיל תורה ויאדיר" -

(24) הל' תשובה ספ"י (ושם ה"ג) - לענין אהבה. וראה רמב"ם סוף הל' איסורי ביאה.

(25) אגה"ק סכ"ו (קמה, סע"א ואילך).

(26) ראה הרמב"ם בהקדמתו לס' היד שבספרו זה "מקבץ לתורה שבעל פה כולה". וראה הל' ת"ת לאדה"ז פ"א ס"ה. שם רפ"ג (אלא שלשיטת אדה"ז צ"ל גם עם הטעמים "בדרך קצרה" (הל' ת"ת פ"ב ס"א. פ"ג שם), משא"כ לשיטת הרמב"ם - ראה אדה"ז קו"א לרפ"ב שם). וראה לעיל ע' 230 ואילך.

(27) פ"א שם.

(28) ראה לקו"ש חכ"ה ע' 263 (ס"ז).

(29) זכר' יג, ב.

(30) ראה הל' ת"ת לאדה"ז פ"ב סוס"י.

(31) ל' אדה"ז - הל' ת"ת פ"א שם.

(32) ישע"י מב, כא. חולין סו, ב.

(33) סוטה מד, א. וש"נ.

(34) ב"ח לטאו"ח סמ"ז ד"ה ונוסחא. ט"ז או"ח שם סק"א.

(35) ל' הט"ז שם.

- וכמחז"ל³⁶ שענינו של עסק הוא כאשר מרויח, כי "זבון וזבין תגרא איקרי (בתמיו)".
- ו. עפ"ז יובנו גם דיוקי לשונות הרמב"ם בסיום ההלכה, ועל הסדר:
- א) "ולפיכך יהיו ישראל חכמים גדולים" - לא סתם חכמים, כ"א גדלות בחכמה, לימוד באופן ד"יגדיל תורה ויאדיר".
- ב) "וידעים דברים הסתומים" - "דברים הסתומים" שבתורה (שה"ז המשך (כנ"ל) לדבריו בהלכה הקודמת "פנויין בתורה וחכמתה"), שהם "עומק טעמי ההלכות והפולפול בטעמיהן כו" (שאיין לזה קץ ותכלית³⁷), והם "דברים הסתומים" ("הנסתרות לה" אלקינו"³⁷) בערך להלכות עצמן שהם (כנ"ל מאדה"ז) "הנגלות לנו ולבנינו".
- ג) אח"כ מפרט הרמב"ם סוג נעלה יותר ב"דברים הסתומים" שבתורה - "וישיגו דעת בוראם", ההשגה בעניני מעשה מרכבה³⁸ עד להשגת "דעת בוראם", שהיא סתום מהנברא, כמו שהאר"ך הרמב"ם בהלכות יסודי התורה³⁹ שאי אפשר לאדם להשיג אמתת המצאו של הבורא. וכן בנוגע לדעתו⁴⁰.
- ד) כפי כח האדם - יש לומר, שכוונת הרמב"ם היא [לא (רק) להגביל השגת האדם בזמן ההוא שהיא רק "כפי כח האדם" (כי, כנ"ל, מאי קמ"ל) - אלא להיפך]: דמכיון ש"לא יהי עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד", לכן תהי' ההשגה בשלימותה, "כפי כח האדם" - כלומר: כדבעי⁴¹ - ככל יכלתו של האדם.
- ולכל זה מביא הרמב"ם ראי' מתורה שבכתב - "שנאמר כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים": מכיון שהארץ תהי' מלאה ב"דעה את ה'", הרי שוב אין מקום לאיזה עסק וענין אחר (דאל"כ לא שייך לומר ע"ז "מלאה"), ומזה - ד"לא יהי' עסק כל העולם (הארץ⁴²) אלא לדעת את ה' בלבד".
- ז. עפ"ז מובנת ג"כ הוספת הרמב"ם כאן "כמים לים מכסים":

36) ב"מ, ב.

37) ל' הכתוב - נצבים כט, כח.

38) ראה בארוכה בזה לקו"ש חכ"ו ע' 117 ואילך.

39) פ"א ה"ט ואילך. ועוד.

40) ראה רמב"ם ה' יסוה"ת ספ"ב. ה' תשובה ספ"ה - הובאו בשער היחודה"א פ"ז (אלא ששם עיקר החוונה לדיעת דברים ולא לשכל והבנה - משא"כ בשער היחודה"א פ"ח).

41) ראה כתובות סז, רע"א.

42) ראה לקמן סעיף יג"ד.

מאחר שאין שום עסק אחר כ"א "לדעת את ה' בלבד", והיינו ש"דעה את ה'" תהי' באופן של עסק⁴³ ועסק היחידי, לכן, נוסף על שהאדם מלא מ"דעה את ה'" - שזה אפשרי גם כשהם שני דברים: האדם וענין שני - "דעה את ה'" - וכידוע הדוגמא: דגים ומי הים, שהמים הם חיות הדגים, ובכ"ז הם שני דברים (ועד שלדעת חכמים⁴⁴ - דגים חוצצין) -

כ"א שה"דעה" נעשית כל מציאותו, בפועל ובגלוי,

וזה "כמים לים מכסים", דנוסף על שהארץ תהי' מלאה מ"דעה את ה'" עוד זאת שיהי' באופן ד"כמים לים מכסים". דכמו שאין רואים קרקעית הים ולא כל הברואים שבים, כ"א רק המים המכסים על הכל - כמו כן לא יהי' נראה שום מציאות אחרת בארץ, כ"א רק הענין ד"דעה את ה'".

ויומתק בפרט ע"פ דעת רשב"ג⁴⁵ דכל שהוא מבריית המים אינו חוצץ, והיינו דמכיון שברואי הים נבראו מן המים⁴⁶, הרי אמיתית מציאותם היא המים, ולכן אינם חוצצים בפני המים.

ועפ"ז נמצא, דזה שמי הים מכסים על הברואים שבתוכו, הרי באמיתית הענין, אין זה כיסוי של הסתר, כ"א אדרבא "גילוי" ה"סתום" - כי המים הרי הם אמיתית המציאות של ברואי הים (המכוסים במים).

וככה הוא בנמשל, דמכיון ש"לא יהי' עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד", הרי ה"לדעת את ה'" נעשית מציאותו האמיתית של "כל העולם"⁴⁷. ולכן, זה שלעתיד "יראה" רק הענין ד"דעה את ה'" הוא לא ביטול מציאותו של "כל העולם", כ"א אדרבה - זהו מה שתתגלה אז מציאותו האמיתית ד"כל העולם" - "דעה את ה'"⁴⁸.

(43) ראה לקו"ש שבהערה 19. וש"נ.

(44) ת"ק במשנה מקוואות וידיים שבהערה הבאה (ראה מפרשים שם).

(45) מקוואות פ"ו מ"ז. ידיים פ"ב מ"ב. - אלא שאין הלכה כמותו (נת' בד"ה וראיתי אני, תרס"ב) - אבל הרי פסקינו כוותי' בהא דזבחים (כב, א). וכבר שקו"ט בזה בתויו"ט מקוואות שם. והאריך בזה בס' גולות עליות שם. חיבור לטהרה הל' מקוואות כלל ב' בסופו (לפענ"ד בשנויא דחיקא). ועוד, ואכ"מ.

(46) ראה חולין כו, ב.

(47) ראה לקמן סעיף יד.

(48) וזה גופא הטעם למ"ש הרמב"ם בתחילת ההלכה ש"באותו הזמן לא יהי'... קנאה ותחרות... (מפני ש) וכל המעדנים מצויין (חשובין) כעפר" (כנ"ל סעיף א) - כי מכיון שתתגלה אז שמציאותה האמיתית של הארץ היא "דעה את ה'", הרי מובן שאין שום חשיבות למעדנים.

Rabbi Shalom Lubin

Shliach - Southeast Morris County, NJ.

“But I’m a One-Perek Guy”

I would like to share with you my personal story about *Limud HaRambam*.

Like many of you, my journey with *Limud HaRambam* has shifted over the years. Going back to when I started in *mesivta*, there were always different *tekufos*. There were times when I learned one *perek* of Rambam, three *perakim*, and there were times when I fell behind and

wasn’t even sure what exactly I was doing..

For the last twenty years or so on *shlichus* here in New Jersey, I’ve been learning one *perek* Rambam. And I was very comfortable learning one *perek* Rambam.

Many times, Reb Meilech Zweibel *a”h* would encourage Shluchim and others by saying that one *perek* Rambam is perfectly acceptable,

and you don't have to feel bad or feel less for learning one *perek*. So I, like many others, felt very comfortable. I'm a one-*perek* guy, and it was *Boruch Hashem*, working for me.

Three years ago, during the *Siyum HaRambam* here in Morristown, Rabbi Yossi Lew came to *farbreng*, and he spoke about the importance of learning Rambam and about the *maaleh* of learning three *perakim*—something I've heard many times over the years at *siyumim*.

So okay—three *perakim* is wonderful. But I'm a one-*perek* guy.

A few days later, at the regional Kinus Hashluchim in New Jersey, Rabbi Yisroel Deren came to speak, and he began at great length about the importance of learning three *perakim* Rambam: “The Rebbe tells us that learning three *perakim* gives you a great *shefa* of *bracha*—it opens up gateways to tremendous

blessings and all sorts of wonderful things to happen in your life.”

And okay—I've heard this before. But I'm a one-*perek* guy.

Then I thought to myself: “Shalom, what are you doing—are you crazy? He's talking about all these *brachos*, all these pathways that can open up.” And I said to myself, “You need things in your life!”

At the time, I had two daughters who were in *shidduchim* looking to get married. Also, for over seven years I had been looking for a building to serve as our Chabad House. With a big pledge hanging over my head waiting, we could not find a building that would suit our needs.

So I said to myself: “What do you need to be so blockheaded for? Maybe consider the notion that you'll learn three *perakim* Rambam

and it will open up your life to all sorts of *brachos*?”

But I’m a one-*perek* guy, and I was comfortable doing one *perek*.

So I said, “You know what—Rebbe, we’ll make a deal: for the next year I’ll start doing three *perakim* Rambam. I have *tzrachim*, I have *brachos* that I need, and I’m willing to give it a try. If I receive answers to the *brachos* I need, I’ll continue. And if not, I commit to do it for one year, and then I’ll go back to learning one *perek*. I’ll try it for a year.”

Within the first year of learning three *perakim* Rambam, my daughter became a *kallah*.

Within the second year of learning three *perakim* Rambam—my next daughter became a *kallah*.

And within the third year, just a couple of months ago, we closed on the building for our new Chabad House.

You can’t make that up.

So I don’t know what this means for each and every one of you, with your own *cheshbonos*, your own *hiskashrus*, your own journeys in life; everyone is different. But what I can tell you is that for me, on a personal level, the *keili*—the vessel—that worked for me to attain the *brachos* that I needed in my life,

*Maybe consider
the notion that
you’ll learn
three perakim
Rambam and
it will open
up your life
to all sorts of
brachos?*

and *im yirtzeh Hashem* will continue to need, was learning three *perakim* Rambam every day.

So I hope and *daven* that we all have the *koach* not only to come to this *siyum* and do what we’ve always been doing before, but to spend a few moments thinking about what else we can do—what more we can do—to fulfill the Rebbe’s *ratzon*.

And, *b’ezras Hashem*, it should serve as a *keili* for all of us, that starting now, in the new *machzor* of Rambam, we should go from two *chasunos* and a building, to *binyan Beis Hamikdash*, with the ultimate coming of *Moshiach Tzidkeinu bimheira b’yameinu mamash. L’chaim.*

Rabbi Yaakov Chaiton

Shliach - Robbinsville & Hamilton, NJ.

*A Worldwide
Celebration
Begins*

| *The Rebbe and the
First Siyumei HaRambam*

The Surprise Farbrengen

The date was Zayin Adar 5745, not a night Chassidim were expecting to spend in 770. Suddenly, the Rebbe announced that a *farbrengen* will be held.

In those days, among Chassidim there was always an excitement — something new to “*koch*” in. The months prior had already been filled with the excitement surrounding the Rebbe’s new *takanah* of *Limud HaRambam*.

Throughout the *farbrengen* the Rebbe discussed various *halachos* in Rambam — something that had already become a regular theme that year. But it was during the next *sicha* that something even more significant was introduced — something that would become inseparable from the *Limud HaRambam* itself: *The concept of Siyumei HaRambam*.

The Rebbe made it clear that these *siyumim* were not meant to be an afterthought, a bonus, or something extra, rather they were to be the cornerstone of the *takana* itself.

משיחת ז' אדר ה'תשמ"ה

איז כאן המקום להזכיר, אט דאס וואס מ'האט שוין גערעדט כמה פעמים במשך החדשים האחרונים, אז ס'כדאי ביותר, צום סיום פון דעם לימוד שיעורים אלה פון ג' פרקים ליום, וואס דאס קומט זיך אויס בסמיכות ליום הולדת פון דעם רמב"ם, זאל מען אויכעט מאכן א סיום בכל מקום וואס ס'איז געווען על כל פנים עשרה לומדים.

און אויב ס'געווען ווייניקער זאלן זיי זיך מצרף זיין מיט נאך א צווייטן ארט, זיי זאל זיין לכל הפחות א מנין. און זעלבסטפארשטענדלעך אויב מען קאן מאכן ברוב עם - אז עטליכע ערטער זאלן זיך צוזאמען רעדן צווישן זיך, ובדעת הרוב שלהם אדער בדעת כולם וועט מען קובע זיין איין מקום וואו דארט זאלן זיך אלע צוזאמען קלייבן, און דארט זאל מען מאכן דעם סיום ברוב פאר והדר - איז דאך "מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד", על אחת כמה וכמה אז דאס איז פארבונדן מיט לימוד התורה בכלל און מיט לימוד התורה פון "הלכות הלכות".

The First Siyum

The first *Siyum HaRambam* was set for Yud-Aleph Nissan, and the Rebbe repeatedly encouraged Chassidim to prepare properly for the moment. This was not just another date on the calendar, but a day of celebration.

The Rebbe's involvement extended even to the logistics of the events. In one *sicha* the Rebbe discussed the importance of ensuring that the *siyum* events did not overlap, and raised the question of whether it was better to have many smaller *siyumim* or fewer large gatherings with bigger attendance.

דער יום הולדת פון דעם רמב"ם איז דאך ערב פסח, איז דאך פארשטענדיק אז ניט בכל מקום איז דאס א זמן המתאים אויף מאכן א סיום, בפרט נאך א סיום ברוב עם, און א סיום מיט דעם גאנצן שטורעם פון א סיום וכו'. בפרט נאך אז כרגיל בענינים כאלו, איז ניט נאר מען מאכט א סיום, [נאר] מען דערמאנט על כל פנים "מתקיפין תחילתה לסופה" אדער "סופה לתחילתה" - על כל פנים א ווארט אדער א ענין פון דער התחלה, כדי ס'זאל ניט זיין קיין הפסק חס ושלום בינתיים - איז דאס נאך שווערער בנוגע צו ערב פסח.

וואס דערפאר איז דאס לתועלת הענין, איז כרגיל בכגון זה ווי מען זעט דאס אין א סיום פון ספר תורה משה עבדי אין כתיבת הספר תורה, איז מען ניט מדייק אז מען מוז מאכן דעם סיום גלייך ווי מ'האלט שוין אין סוף פון סיום און חותם פון פרשת ברכה, נאר מען שטעלט עס אויף אין אזא-מין-אופן אז זאל זיין א זמן המתאים ונוח להקהל, במילא וועט דאס זיין נאך מערער רוב עם וועט דאס זיין נאך מערער הדרת מלך.

THE FARBRINGEN OF YUD-ALEPH NISSAN 5745.

משיחת ל"ג בעומר ה'תשמ"ה

וכאמור, מ'דארף דאך אבער

זוכן מיטלען, אפילו שלא-לשמה-מיטלען, אויף פועל זיין בא נאך א אידן ער זאל לערנען רמב"ם, אדער מוסיף זיין אין זיין לימוד הרמב"ם - איז איינע פון די ענינים וואס זיי זיינען גאר בלאז-הכי "לשמה": "עושיין שמחה לגמרה של תורה", עאכו"כ צו א סיום פון כל הרמב"ם כולו, וואס דאס איז כולל כל תורה שבעל פה כולה - אזוי שרייבט דער רמב"ם!

איז זעט מען בפשטות ובדרך הטבע, אז דאס ווערט דערפון דערוואוסט צו א צווייטן אידן - פועל'ט דאס ביי אים א הזזה. דערציילט מען דאס אים מיט א שטורעם, ווערט אזא סארט הזזה וואס זי איז פועל פעולתה ביז וואנענט ער איז מוסיף - דער הערער - אין לימוד הרמב"ם, אדער מחדש אין לימוד הרמב"ם, ביז וואנענט ער ווערט גאר א "נרות להאיר", ער איז משפיע אויף נאך אידן ארום זיך.

וכמדובר, אין להאריך והמפורסמות אין צריכות ראי' - מ'זעט דאס בפשטות: אז מ'מאכט א טומל אז מ'גייט מאכן סיום הרמב"ם מארגן אדער איבערמארגן וכיוצא בזה - איז גלייך ווי מ'דערהערט וועגן דעם טומל הויבט מען זיך אן נאכפרעגן, אט די וואָס ביז איצטער האבן דאס ניט געוואוסט: וואס איז דער טומל ובמה עסקינן, וועגן וואס רעדט זיך דאס, און פרעגט אויך א שאלה: וואס האט דאס פאר א שייכות צו אים.

בפרט נאך, אז מ'איז אים מסביר, אז דער בעל שם-טוב האט געזאגט, אז יעדער זאך וואס ער הערט אדער ער זעט, איז א זיכערע זאך אז דאס האט א שייכות צו אים.

וואס דערפאר איז כאמור, אט די וואס מאיזו סיבה שתהי', א שטאט אדער א שטעטל, אדער א חוג, אדער א בית הכנסת וכיוצא בזה, וואס האבן ניט געמאכט אליין א סיום אדער על כל פנים משתתף געווען זיך אין א סיום הרמב"ם אין א צווייטן ארט - איז ראוי ונכון ואמת וטוב ויציב, מיט אלע פופצן לשונות וואָס מ'רעכנט אויס, אז מ'זאל מאַכן על כל פנים א סיום איצטער.

A Vision That Reaches Every Yid

The Rebbe urged that the *siyumim* should include people from every background, every demographic, and in as many locations as possible, spreading the excitement of *Limud Kol HaTorah Kulah* across the globe.

The Rebbe emphasized a simple but profound idea, that when there is excitement about something, it naturally draws others to participate, and a *siyum* was not just about finishing a *sefer* — it is about creating a new “*koch*” that would inspire even more Yidden to join.

Chassidim across the world responded enthusiastically to the Rebbe’s call. *Siyumim* began to be planned in communities across the globe. Letters, *duchos*, and questions poured in to the Rebbe from far-flung locations.

SOME OF THE HANDWRITTEN FACSIMILES ABOUT LIMUD HARAMBAM.

SCENES FROM THE FIRST SIYUM HARAMBAM
IN NEW YORK. NISSAN 5745.

A Siyum in Morristown

Among the many *siyumim* organized was one arranged by Rabbi Moshe Herson *a"h*, here, in Morristown New Jersey.

At the *farbrengen* of *Shabbos Parshas Shemini*, the Rebbe gave Rabbi Herson a bottle of *mashke* in honor of the *siyum*. After the event, Rabbi Herson sent in a detailed *duch* describing what had taken place. In response, he received specific feedback and *brachos* from the Rebbe, in which he expressed his appreciation for the great *nachas* that the *siyum* had brought and showered him with *brachos*.

SCENES FROM THE *SIYUMEI HARAMBAM* THROUGHOUT THE YEARS.

Two Ma'anos to Rabbi Herson regarding the Siyum in NJ

[1] In his letter, Rabbi Herson wrote that at the Siyum Harambam a Reform “rabbi” and his wife attended, and although he did not seat him at the rabbis’ table, he placed him at the table of the honored guests. He asked whether he had acted properly.

The Rebbe Responded:

“ונכון כמובן—It is correct, as understood.”

[2] In his letter, Rabbi Herson wrote: “May Hashem grant that we will be able to share further *besuros tovos* regarding the above and in other matters.”

The Rebbe Responded:

“נת’ ות”ה ת”ח. אזכיר עוה”פ על הציון”
Received, and much thanks. I will mention it again at the Ohel.”

ת"ח
פירוש שו"ת ודעות ופירושים לרוב
מיועד על מטה לא רק בעבר
גיל נשיים באתר החדש

THE RABBINICAL COLLEGE OF AMERICA
Morristown, New Jersey

Taken Great Pleasure In Inviting You
To A
SIYUM CELEBRATION
Commemorating The Completion Of
The Fourteen Books of MAIMONIDES' "MISHNEH TORAH"
Wednesday, April 24, 1985 - 1 hour 54:5 - 8:00-10:00 PM
At
Congregation Ahavas Achim B'nai Jacob and David
700 Pleasant Valley Way, West Orange, N.J.

Guest Speakers
RABBI MEYER GREENBERG - ROSH HAYESHIVAH
RABBINICAL COLLEGE OF AMERICA
RABBI HERSCHEL SCHACHTER - ROSH HAKOLLEL
AT YESHIVA UNIVERSITY

Siyum Celebrations of the Rambam are being held throughout the world and our gathering in Northern New Jersey joins us with our brothers and sisters the world over in giving the greater "Kissel" to the revered Rambam

THE RABBINICAL COLLEGE OF AMERICA
in cooperation with
many Synagogues in Northern New Jersey
takes great pleasure in extending this invitation to you.
We look forward to your participation in this great "MILZAMM GATHERING"

For further information and directions call: 267-9404 NO ADMISSION FEES
Refreshments Will Be Served.

Rabbinical College Sets Siyum Commemoration

The Rabbinical College of America, Morristown, in cooperation with numerous synagogues in Northern New Jersey, will present a Siyum Celebration commemorating the completion of the Fourteen Books of Maimonides' (the Rambam) Mishneh Torah, which were studied by tens of thousands of Jews in the course of the last year.

The Siyum will be held at Congregation Ahavas Achim B'nai Jacob and David, West Orange, on Wednesday, April 24, from 8 to 10 P.M. Guest speakers will be Rabbi Meyer Greenberg, senior professor of Talmud of the Rabbinical College of America and chief rabbi of the Orthodox community in Paterson and Rabbi Hershel Schachter, Rosh Ha-Kollel at Yeshiva University.

Last Passover, the Lubavitcher Rebbe, Rabbi Menachem M. Schneerson, issued a call to Jews throughout the world to study three chapters of the Mishneh Torah daily thus completing it by the evening before Passover, which is the birthday of the Rambam.

According to its author, one can proceed from the Five Books of Jewish law which is covered in precise detail in the Mishneh Torah.

The Siyum is the first of its kind ever held in New Jersey. There is no admission fee and refreshments will be served. Further information and directions may be obtained by calling the Rabbinical College, 267-9404.

A SNIPPET FROM A NEWSPAPER
DESCRIBING THE SIYUM.

The Historic Cairo Siyum

One of the most remarkable *siyumim* of that first cycle took place in the Rambam's *shul* in Cairo.

The *shul* had been closed for nearly two decades, and yet, for this special occasion, special efforts were made to reopen it so that the *siyum* could take place there. This process required special permissions and requests that reached all the way to the Egyptian President's office.

The Rebbe was personally involved in every aspect, even determining who should be part of the delegation that would travel to Cairo for the event(!).

Beyond the Siyumim

As the Rambam cycles continued, the Rebbe repeatedly emphasized that each completion should be marked with a meaningful and grand *siyum*.

This enthusiasm also led to the creation of many related projects: communities around the world began publishing *seforim*, *kovtzei Torah*, and picture albums documenting the *siyumim* and the learning connected to them, which caused the Rebbe a tremendous amount of *nachas*.

Rabbi Shmuel Butman *a"h* related that after the *siyum* in 5749, the Rebbe requested that a *sefer* about the *siyum* be created, giving only three weeks for its completion. The Rebbe said, “I shouldn’t be the only one giving ideas; I want you and your *chaverim* to think of ideas as well. You should involve professionals in the work and not be concerned about the funds.”

During the dollars distribution on Sunday, Purim Katan, Rabbi Butman and the bookbinder, Mr. Sander, brought the completed *sefer* to the Rebbe. The Rebbe thanked Rabbi Butman, saying, “Thank you for doing it so quickly.” He then gave Mr. Sander a second dollar, remarking, “This is my investment in your endeavors,” conveying the great *nachas* it gave him.

But the Rebbe did not want the excitement to be limited to the end of a cycle. He therefore encouraged *siyumim* not only upon completing the entire Rambam, but also at the conclusion of each of the fourteen *seforim* — and even at the end of a set of *halachos*. In this way, the sense of accomplishment and celebration could continue throughout the entire cycle.

RABBI BUTMAN PRESENTING THE REBBE THE SEFER.

While *Limud HaRambam* is a daily commitment, the *siyumim* serve an important purpose: they keep the *simcha* alive throughout the entire year, as celebrating these milestones encourages continued learning and motivates others to join.

Anyone who has watched children in cheder making a *siyum* understands this well. The excitement on their faces, the sense of accomplishment, and the celebrations show how powerful these moments can be.

Today, as the 45th cycle of shloscha perakim and Sefer HaMitzvos, along with the 15th cycle of perek echad comes to a close, the message remains as powerful as ever:

The learning continues, the *siyumim* continue, and the excitement continues.

As we complete one cycle and immediately begin the next, we say a l'chaim and ask Hashem that we should soon merit to learn Rambam together with the Rebbe once again — with the coming of Moshiach now.

Rabbi Yaakov Wagner

Menahel - Tiferes Bachurim

ענינו של ט"ו בשבט - תענוג בלימוד התורה

להוש בו בפועל. אולם כאשר מדברים על תענוג זה בקשר לט"ו בשבט – הרי זה תענוג בלימוד הרמב"ם.

התארו לכם עולם שבו לימוד הרמב"ם איננו רק משימה שיש לסמן עליה וי ברשימות הדברים שעל האדם לעשות, אלא דבר המעורר חיות והתלהבות; שאין האדם לומד הרמב"ם רק מתוך קבלת עול בלבד, אלא בשעת לימודו הוא מרגיש את הנועם, את העריכות ואת המעלה – שבלימוד

אשר באים אל סיום הרמב"ם ביום ט"ו בשבט, מיד נוצרת התקשרות מיוחדת בין ט"ו בשבט ובין הסיום. כי עיקר ענינו של ט"ו בשבט הוא להכניס מתיקות ועריכות בלימוד התורה; והרמב"ם סיים את חיבורו בהלשון "וכל המעדנים מצויים כעפר".

והנה מבואר באחת השיחות (לקו"ש חכ"ז ע' 237 ואילך), אשר הרבי מבדיל בין הטובה שהיא מושפעת הרבה ובין המעדנים מצויים כעפר. כי "מעדנים" הם תענוג שניתן

הרמב"ם הרי הוא מסיים את כל התורה, ובלמוד זה הוא מתקשר עם כלל ישראל באשר הם שם. הרי זה מעדן – גישמאק מיוחד ונפלא השייך לסיום זה.

אלא שלכאורה דבר זה נשמע כענין של ימות המשיח. נדמה כאילו מדובר במצב העתיד, שבו יהיה לאדם תענוג לא ב"סושי" ולא בבשר, אלא בלימוד הרמב"ם.

וכעין השאלה הידועה על מה שנאמר בתורה (שמות יח, כא) "ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שנאי בצע", היכן מוצאים אנשים שהם שונאי בצע, אנשים השונאים ממוון? והשיב חברו בלשון עממית:

"פֶּאָר געלט קען מען אַלין געפֿינען" – בשביל כסף אפשר למצוא הכל.

אך כאן מצינו דיוק שחזר עליו הרבי פעמים רבות, והוא נזכר גם באור שמח על הרמב"ם: שכאשר נאמר ברמב"ם "וכל המעדנים מצויים כעפר", פירוש "כעפר" הוא – שכמו שהעפר אינו דבר שאדם מתענג בו, כך גם המעדנים לא יהיו מקור לתענוג מצד עצמם.

והרבי מבאר: ההבדל הוא, שהטובה שהיא מושפעת הרבה באה לבאר מדוע לא יהיה רעב ולא תהיה מלחמה; לא יהיה חסרון מזון ולא יהיו מלחמות בעולם. אבל מה שנאמר שהמעדנים מצויים כעפר – בא לבאר מדוע לא תהיה קנאה ותחרות בין בני אדם.

שכן יהיה תענוג בעולם, וכל אחד יוכל לחוותו; אלא שיהיה בבחינת עפר – שאין אדם רודף אחריו מצד התענוג שבו. ומשום

כך לא תהיה קנאה.

וכפי ששמעתי לאחרונה, וסיפרתי אותו בשיעור חסידות שלי בלימוד פרק ט' בתניא: האדמו"ר מלעלוב נסתלק לאחרונה. כפי הידוע לי, היה פעם תלמיד בישיבה, וגם אחיו שמיילא מקומו. אביהם היה אדמו"ר בלעלוב בזמן נשיאות הרבי.

פעם פגש את האדמו"ר הריי"צ, ושמע ממנו מאמר חסידות. וכשקיבל הרבי את הנשיאות אמר אותו אדמו"ר, שעומד כעת באמריקה רבי אשר יהפוך את כל היהדות – יחליף את פניה לגמרי.

פעם באו אליו זוג הורים בבכי, וסיפרו שבנם רוצה רח"ל להינשא לגויה. אמר להם: הביאו אותו אלי ואדבר עמו.

הביאו את הבן. ישבו ושוחחו על המרפסת זמן רב. דיברו על ענינים רבים ושונים – ורק ענין אחד לא הזכיר כלל: את נישואיו המתקרבים.

שב הבן לביתו. שאלוהו הוריו כיצד היתה השיחה. אמר שנהנה מאד ממנה. שאלוהו על מה דיברו, והוא סיפר להם כמה מן הנושאים שעלו בשיחה. תמהו ההורים.

הלכו אל האדמו"ר מלעלוב והתלוננו: מדוע לא דיברת עמו על הענין שלשמו הבאנו אותו – לשכנעו שלא יישא את אותה גויה?

שאל אותם הרבי: ומה אמר על יחסו אלי?

אמרו לו ההורים: הוא סיפר שנהנה מאד לשוחח עמך, והרגיש קשר מיוחד אליך; ואף אמר שהוא אוהב אותך.

יהיו מצויים כעפר – אין הכוונה שלא יהיו מעדנים ממוש; אלא אדרבה: שהאין־סוף, הדברים הסתומים והנעלמים, למעלה למעלה עד אין קץ, יהיו ניכרים ומורגשים בגילוי בעולם.

עד שאפילו ב"עפר" – במדרגה הנמוכה ביותר של העולם, בבחינת מטה מטה עד אין תכלית – יהיה גילוי גמור של אין־סוף.

ויהי רצון שנוכה לחוות גילוי זה בכל העיניים שאנו צריכים להם – בניס, חיי ומזוני, ובכולי רוויחי.

ולסיום – לשון הרמב"ם:

"ובאותו הזמן לא יהיה שם לא רעב ולא מלחמה ולא קנאה ותחרות, שהטובה מושפעת הרבה, וכל המעדנים מצויין כעפר, ולא יהיה עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד. ולפיכך יהיו חכמים גדולים, ויודעים דברים הסתומין העמוקין, וישגו דעת בוראם כפי כוח האדם, שנאמר "כי מלאה הארץ דעה את ה'" (ישעיהו יא, ט).

חייך האדמו"ר מלעלוב ואמר: אם כן – טוב הדבר. כי אם הוא אוהב אותי, שוב לא יאהב אותה. וכן היה.

כאשר המעדנים מצויים כעפר, כאשר התענוג שיש לאדם בעולם הזה איננו לשם התענוג עצמו, אלא נעשה דבר טפל – כדי לאפשר יופי ורחבות וגישמאק גדול, למה? כסיום ללימוד הרמב"ם, כדי לחוש את המעלה הגדולה של ההתקשרות עם הקב"ה, לדעת את ה' – הרי דבר זה מהפך לגמרי את כל חוויית החיים.

ודבר זה אפשר לחוש גם עתה – מעין עולם הבא; אין צורך להמתין עד ביאת המשיח כדי לחוות זאת.

אמנם הרבי אומר, שגם ביחס לגאולה העתידה עם משיח, וגם ביחס לגאולה של יציאת מצרים שקראנו עליה זה עתה, אנו מוצאים הדגשה על רכוש גדול, על הטובה המושפעת הרבה.

וזאת משום שכאשר נאמר שהמעדנים

A *Siyum* on *Sefer HaMitzvos* was made by Shaya Perlow, from Cheder Lubavitch Morristown

Rabbi Shalom Spalter

Rosh Yeshiva - Tomchei Temimim

מעלתו של יהודי - מציאותו מעצמותו

אלא מאמיתת מציאותו.
והנה העיר הרבי, שהלשון "ממציא"
הוא בלשון הווה - היינו שאינו רק שברא
בראשית, אלא שממציא ומקיים את כל
הנמצאים תמיד. וכל הנמצאים כולם אינם
אלא מאמיתת מציאותו, שהיא המציאות
האמיתית והיחידה.

ובמקרה למדתי בשבת זו מאמר
חסידות, ושם עומד הרבי על הלכה זו.
ומבאר בשם רבותינו נשיאנו - מן אדמו"ר

רמב"ם - כידוע - פותח את ספרו
הלכות יסודי התורה בלשון:

"יסוד היסודות ועמוד החכמות לידע
שיש שם מצוי ראשון, והוא ממציא כל
הנמצא, וכל הנמצאים מן שמים וארץ ומה
ביניהם לא נמצאו אלא מאמיתת המצאו".

כלומר: יסוד כל היסודות ועמוד כל
החכמות הוא לדעת שיש מצוי ראשון,
وهוא הממציא כל הנמצא; וכל אשר בשמים
ובארץ ובכל אשר ביניהם - אין מציאותם

הזקן ומאדמו"ר מהר"ש – כי אמיתת המציאות הוא הקב"ה עצמו, עצמו"ה ית'.

ואף על פי כן מצינו, שה"יש" שלמטה – מציאות הנבראים בעולם – מרגיש כאילו מציאותו מעצמותו, כלומר כאילו אין מי שעשאו. כל אדם מרגיש בפשטות: "אני כאן", ואינו חש בטבעו שהוא נברא; אלא נדמה לו שמציאותו מעצמו. בלשון החסידות: מציאותו היא מעצמותו.

וטעם הדבר – מפני שמי שברא אותו הוא עצמות ומהות אין-סוף ברוך הוא. ולכן, מאחר שעצמותו יתברך ברא את הנבראים – לא רק מדרגות של אור, אלא עצמות ממש – הרי גם בנברא יכולה להיות ההרגשה של מציאות עצמית.

והרבי מביא לכך מקורות רבים בדברי החסידות.

ואחר כך מוסיף הרבי נקודה מעניינת: מי הוא אותו "מציאות" שעליו אנו מדברים, שיש בו הרגש של מציאותו מעצמותו?

הרבי מביא את לשון הרמב"ם: "לידע שיש שם מצוי ראשון", ושואל – על איזו מציאות אנו מדברים?

ומבאר: מדובר ביהודים. שכן גוי אינו מציאות לעצמו; כל העולם כולו וכל אשר נברא בו לא נבראו אלא כדי שישמשו את ישראל, כדי שיוכל יהודי למלא את שליחותו – לעשות לו יתברך דירה בתחתונים.

לכן שמים וארץ וכל אשר בהם אינם מציאות לעצמם, אלא אמצעי לעבודת ה'. והמציאות שעליה מדובר – מציאות של נברא שמרגיש מציאות עצמית – הוא יהודי.

רעיון עמוק הוא זה בדברי הרבי במאמר.

ועל דרך אגב עלה בדעתי דבר מה בנוגע למה שמוכא בשיחה הידועה של סיוס הרמב"ם בשנת תשל"ה – הסיוס הגדול הראשון שנדפס.

שם כותב הרבי בהערה דבר מעניין בנוגע ללשונות מצוי ונמצא. שהרי הקב"ה הוא מצוי ראשון, והוא ממציא כל הנמצאים.

ומביא שם הרבי לשונות ממקומות שונים, ובפרט מדברי הרמב"ם במורה הנבוכים, שבכמה מקומות נאמר הלשון "נמצא ולא במציאות", ובמקומות אחרים נאמר "מצוי ולא במציאות".

ומבאר הרבי שבפשטות הלשון "מצוי ולא במציאות" מדויק יותר, ושאר הלשונות באו מצד תרגומים.

והטעם – כי לגבי שמים וארץ ומה שביניהם, כל הנבראים כולם, אין מדויק כל כך התואר מצוי, כי כל אחד מהם הוא נפעל ונמצא מאמיתת מציאותו של הקב"ה.

ולכן אין שייך כל כך לקרוא להם "מצוי", שהרי מציאותם תלויה באחר.

מה שאין כן אצל הקב"ה – שהוא מצוי ראשון באמת.

ולפי האמור לעיל אפשר לומר עוד, שבאמת מדובר כאן בעיקר ביהודי; שהרי יהודי הוא חלק אלוהי ממעל ממש. ואם כן מצד פנימיות הענין יש בו שייכות למציאות אמיתית.

אמנם בפועל גם יהודי נברא הוא, ולכן אין לומר עליו לגמרי תואר "מצוי"; אבל

מצד פנימיותו – היותו חלק אלוקה ממועל
 ממש – יש בזה איזו שייכות, ולכן הלשון
 הוא: "אין מדויק כל כך".
 על כל פנים, יהי רצון שהקב"ה יעזור –
 כפי שהזכר קודם – שנקבל החלטה טובה
 להתחזק בלימוד הרמב"ם: ללמוד שלושה
 פרקים בכל יום, ואף מי שאינו יכול אלא
 פרק אחד – גם כן ישתתף בלימוד זה.
 ויהי רצון שנזכה במהרה לגאולה
 האמיתית והשלימה, ונראה את הרבי עמנו
 יחד במהרה בימינו, אמן.

One of the highlights of the *Siyum HaRambam* was the raffle organized by the *Talmidim HaShluchim* for the *Mivtza Hachana* for Yud Shevat.

Two raffles were held: one for a set of the Rebbe's *Igros Kodesh*, which was won by Mendel Rothstein, and the second for a dollar given by the Rebbe on Yud Shevat 5746, which was won by Mendel Slonim.

An additional automatic prize — a beautiful leather travel *tefillin* bag — was awarded to all who participated in the *mivtza*.

Rabbi Moshe Gourarie

Shliach - Toms River, NJ.

רצה הרבי
לזכות את
ישראל,
לפיכך
הרבה לנו
בלימוד
הדמב"ם

There is a beautiful *sicha* in Likkutei Sichos *Chelek Yud-Zayin* on the Mishnah: “רבי חנניא בן עקשיא אומר: רצה” הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל, לפיכך הרבה להם תורה ומצוות.” The *Eibershter* wanted to bring merit to the Yidden, and so He gave them an abundance of Torah and *mitzvos*.

On this, the Rebbe asks a powerful question: How is the “הרבה” the cause for the ליכות? Conventionally, the more rules there are, the more opportunities there are to break them. If there are more *mitzvos*, perhaps it’s harder ליכות?

The Rebbe explains in the Sicha that לִיכּוֹת is from the term לִיכּוֹךְ—to refine, elevate, and uplift. The *Eibershter* gave us *mitzvos* that permeate every part of our lives. The *Zohar* tells us there are 613 *mitzvos*, corresponding to the 613 parts of the body—רמ"ח איברים ושם"ה גידים. Every *mitzvah* corresponds to a different limb: our eyes to see, our mind to learn, our feet to walk, our hands to give. Each limb is used for another *mitzvah*.

As well, there are many different types of people: a *ba'al eisek*, a *yeshiva bochur*, a child or a *Shliach*. As well, there are different times of the year, and different stages of life. Every aspect of a person, every moment, and every type of individual is meant to be permeated and permeate that person, time or place with the *kedushah* of Torah and *mitzvos*. Therefore, in order to accomplish this, the *Eibershter* gave us many different *mitzvos* for each scenario.

As a perfect example for this, I recently heard a story about a man who was not *frum* yet, that lived in Argentina. He had a young son, Nachum, who, when born, unfortunately had a serious defect in his left eye. The doctors suggested that the major operation be postponed until he was three years

The Rebbe then said, "Being that in the Pasuk about Tzitzis it says: וְרִיאתם אותו" "וזכרתם וכו'" you should begin wearing Tzitzis as זכות for your son

old. But by then, the left eye got much worse and so did the right eye because of its overuse.

Consequently, the father was devastated. After a long day, he fell asleep on the couch and had a dream. In his dream, the Rebbe appeared to him and asked what's going on, after answering about his son's condition, the Rebbe asked, "Does Nachum wear *tzitzis*?" Since they were not yet *frum*, he replied that his son did not wear *tzitzis*. The Rebbe then said, "Since the *pasuk* regarding *tzitzis* states: "וְרִיאתם אותו וזכרתם וכו'", you should begin wearing *tzitzis* as a זכות for your son." He subsequently began wearing *tzitzis* and so did his son as well. And miraculously, three months later, his eyes began functioning properly.

Here we see a unique connection: when we fill our eyes, limbs, and every part of our body with *mitzvos*, it elevates us spiritually, and consequently, affects us physically.

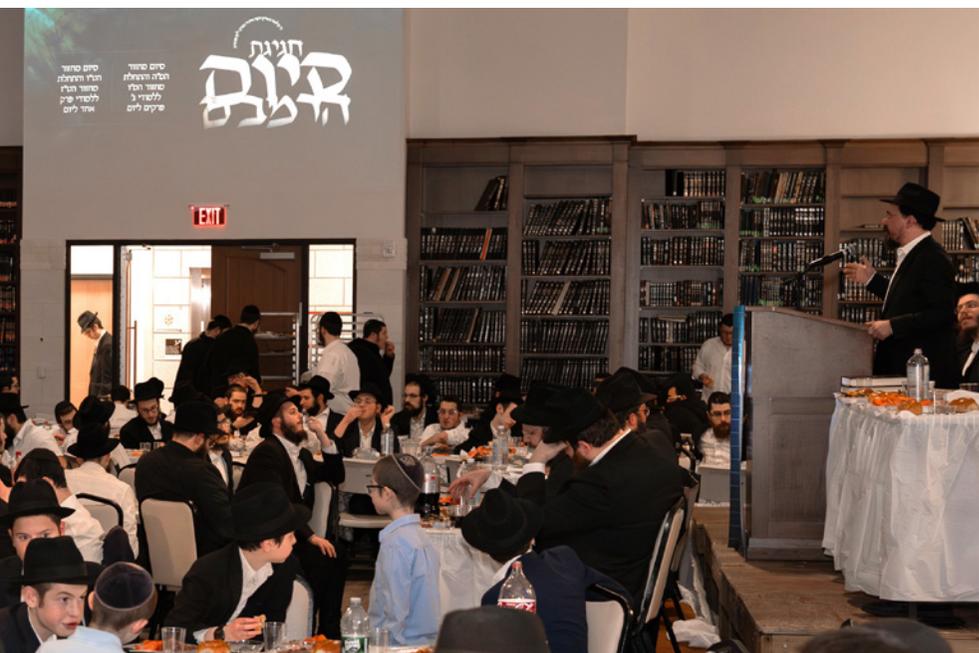
At the *farbrengen* of *Shabbos Parshas Bechukosai* 5744, the Rebbe addressed the Gemara: “החש בראשו” “החש בתורה, החש בגרונו יעסוק בתורה.” When one has a headache or sore throat, they should engage in Torah.

Seemingly, the best way to do so would be through learning something connected to that ailment. The Rebbe explains that when you learn *Kol HaTorah Kulah*,

automatically, you learn something connected to that specific ailment. Obviously, this is referring to *Limud HaRambam* – learning all 613 *mitzvos*. Even in *Galus*, when we only have 207 – בגימטריא אור – that are applicable to us now, nevertheless, we still derive the same אור.

Of course, I can't go by without mentioning this week's *sicha* from Project Likkutei Sichos.

The Rebbe explains in *Chelek Lamed-Vov*, in the *sicha* of *Chof-Daled Teves*, that learning all 613 *mitzvos* is both *yedias haTorah* and *asiyas haTorah*. Through *learning*

Rambam — essentially learning the 613 *mitzvos*, one elevates and transforms every part of himself and his surroundings, as if he is in fact doing that very *mitzvah*.

In fact, we see something very interesting from the Rambam himself.

The Rambam calls his *sefer* “*Mishneh Torah*” - the “second Torah,” explaining that this is the ultimate explanation of the *taryag mitzvos*. After releasing his *sefer* with this title, many *gedolei Yisroel* became very upset with him, saying, how can he be the one to say that

his *sefer* is a second to the Torah! He responded with the *pasuk*, “אז לא, אבוש בהביטי אל כל מצותיך.” Because he learned, grasped and shared the *taryag mitzvos* with the world, “אז לא אבוש.” The Rambam is teaching us that a Yid cannot be complete without “בהביטי אל כל מצותיך.”

B’hashgacha pratis, the Rebbe mentions yesterday's Rambam (*Hilchos Melachim Perek Ches*), where the Rambam explains how important it is for non-Jews to keep the *Sheva Mitzvos*. The Rebbe goes on to explain that it is up to us now to do this mission - the mission of *Dor*

Hashvi'i, bringing the *Shechina* down here - to spread this and implement this into all of the nations. But this can only be done when a Yid is complete and has reached the level of “אז לא אבוש,” and that is only through “בהביטי אל כל מצותיך” —

learning Rambam daily. This is the true level of *shleimus* by a Yid.

There are two key points here. First, learning Rambam is not only something that applies to you—it is something that benefits you, as Chazal say: “החש בראשו יעסוק בתורה;”

המעשה הוא העיקר

Heeding the Rebbe’s call that the *siyum* should have a lasting impact, a few *hachlatos* were made:

- 1 To strengthen that a true way to develop a steadfast commitment to *Limud HaRambam* is by having a *chavrusa* and a set time dedicated to *Limud HaRambam*.
- 2 That at the conclusion of every set of *halachos*, a *siyum* should be held following *shachris*.
- 3 That at the conclusion of each *sefer*, a grand *siyum* should take place, with a local *shliach* invited to address the participants.

החש בגרונו יעסוק בתורה. Second, through learning Rambam, a person becomes *b'shleimus*—complete and whole.

This is why the Rambam finishes off his *sefer* with *inyonim* about the *Geulah*. Because the culmination of

learning *Kol HaTorah Kulah* is *biyas haMoshiach*.

May we be *zocheh* that through our completion of *Limud Kol HaTorah Kulah*, we should see the Rebbe *b'einei basar* and the coming of *Moshiach Tzidkeinu*, now.

מוקדש

לחיזוק ההתקשרות לנשיא דורנו
כ"ק אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע
בקשר עם יום הבהיר י"א ניסן - קכד שנה

כדי פון דעם "סיום"
זאל בלייבן אן ענין לזכר
ולמזכרת לעד - איז וויבאלד
אז ביי יעדן "סיום" איז בל
ימלט מען זאל ניט מחדש
זיין עפעס אן ענין אין
תורה ...

זאל מען דאס טאן און ריידן
באופן כזה, אז מען זאל דאס
שפעטער אפדרוקן און
מפרסם זיין.

און אויך דער פירסום
וועט אויפטאן א גערעסרע
התעוררות אין לימוד
הרמב"ם:

מען וועט דאס מפרסם
זיין צווישן די משתתפים
בהסיום, און זיי וועלן דאס
ברענגען, כל אחד לביתו,
און קענען באווייזן די בעל-
הבית'טע, די פרוי און די
קינדער, זאגנדיק אז ס'איז
געווען א סיום און ער
האט געזאגט דעם-און-
דעם ענין, און דאס איז
אפגעדרוקט ...